

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020



EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Projekta Nr. 19-00-A01620-000098 "Inovatīvu, konkurētspējīgu krūmcioniju audzēšanas tehnoloģiju ieviešana un augļu pārstrādes produktu sortimenta paplašināšana" 5. un 6. ceturksnī (01.04.-30.09.2021.) īstenotas sekojošas aktivitātes.

1. aktivitāte. SIA "Jansonu saimniecība" un z/s "Bērtas" ražošanas apstākļos pārbaudīt DI izveidotos perspektīvos hibrīdus, salīdzinot ar šķirnēm, pielietojot izstrādātās tehnoloģijas un uzkrātās zināšanas.

Dārzkopības institūtā (DI) perspektīvo hibrīdu stādījumā veikti apputeksnēšanas izmēģinājumi, veģetatīvo un ražas datu izvērtēšana. Pēc ātrražības, augļu masas, ražas no krūma un augļu parametriem pēc pirmajām ražām kā labākie izdalīti hibrīdi: SR 1-3, SR 1-5, SR 1-6.

Z/s "Bērtas" krūmcioniju stādījumā jūnijā ierīkota pilienvēda laistīšanas sistēma, kas ļāvusi sausajā jūlijā mēnesī krūmiem labi attīstīties.



Krūmcioniju raža Jansonu saimniecībā



a



b

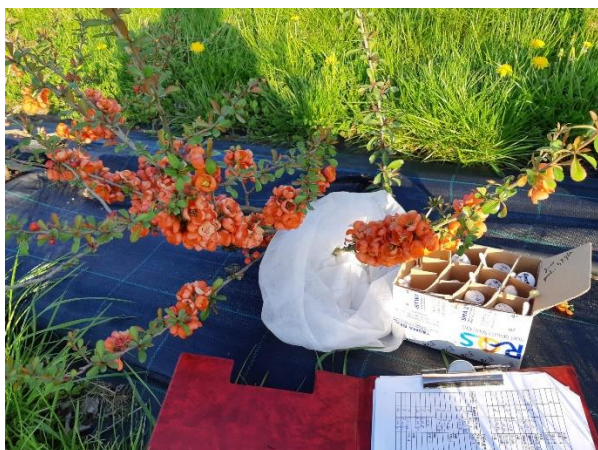
Izmēģinājuma stādījums z/s “Bētrās” ar ierīkotu pilienvēida apūdeņošanu jūnijā (a) un augustā (b)



DI perspektīvo hibrīdu stādījums ražas laikā un hibrīds SR1-5

2. aktivitāte. DI un SIA “Jansonu saimniecība” CHAE šķirņu stādījumos pārbaudīt perspektīvo hibrīdu pašauglības pakāpi un piemērotākos apputeksnētājus

DI veikti apputeksnēšanas izmēģinājumi. Konstatēts, ka vairākiem hibrīdiem ir pašauglības pazīmes, kas jāpārbauda vēl vismaz 2 sezonas, lai spriestu par pašauglības pakāpi. Veikta arī šķirnes ‘Rondo’ apputeksnēšana ar vairākiem hibrīdiem, lai konstatētu labākos apputeksnētājus lauka apstākļos. Jansonu saimniecībā iepriekš ierīkotajā 3 gadīgajā stādījumā veikti apputeksnēšanas novērojumi, izmantojot tuvumā izvietotas bišu saimes, novērtēta raža.



Apputeksnēšanas izmēģinājums DI stādījumā pavasarī un ražas laikā

3. aktivitāte. Lai mazinātu roku darbu, abās saimniecībās, izmantojot Z/s “Kalnēji” izveidoto agregātu krūmcidoniju stādīšanai ar agrotekstila ieklāšanu, ierīkot jaunu CHAE stādījumu no DI šķirnēm, perspektīvajiem hibrīdiem un apputeksnēšanas uzlabošanai – DI atlasītiem sēklaudžiem.

Z/s “Bētras” 2020. gada rudenī ierīkotajā krūmcidoniju stādījumā ar 3 šķirnēm, 10 perspektīviem DI izdalītiem hibrīdiem un saimniecībā no krustojumiem iegūtajiem izaudzētiem sēklaudžiem veikti kopšanas un vērtēšanas darbi. Visi mehānizēti iestādītie krūmi ieaugušies labi, izkritumu nav. Jūnijā ierīkota pilienvēda laistīšanas sistēma, kas ļāvusi sausajā jūlija mēnesī krūmiem labi attīstīties. Arī “Jansonu saimniecībā” mehānizēti ierīkotajā krūmcidoniju stādījumā visi krūmi ieaugušies labi, dažiem bijuši pirmie augļi.



Mehānizēti ierīkotais izmēģinājuma stādījums vasarā Jansonu saimniecībā



Mehanizēti ierīkotais izmēģinājuma stādījums rudenī z/s “Bētras”

4. aktivitāte. No DI krustojumos iegūtā sēklu materiāla, z/s “Bētras” kokaudzētavā izaudzēt stādus, ar tiem ierīkot izmēģinājumu un, sadarbībā ar DI zinātniekiem, veikt to pārbaudi ar mērķi uzlabot sēklaudžu kā stādmateriāla kvalitāti.

“Bētrās” no sēklām izaudzēti stādi, no kuriem 2020. gada rudenī tika ierīkots izmēģinājums. Visi stādi ieaugušies labi, ir labi pieaugumi. Pavasarī tiks vērtēta pāziemošana, cerošanās, dzinumumu kvalitāte.



Sēklaudžu stādījums “Bētrās”

5. Izmantojot abās saimniecībās un DI izaudzētos augļus un, balstoties uz DI iestrādēm, izstrādāt rūpnieciski izmantojamas tehnoloģijas eksportspējīgu produktu ražošanai

DI veikti eksperimenti pektīnu mazināšanai krūmcidoniju sīrupā, izmantojot fermentus. Sagatavoti krūmcidoniju paraugi (atdalītas sēklas, sasaldēti) sukāžu ar paaugstinātu uzturvērtību izstrādei. Sagatavoti svaigu krūmcidoniju paraugi trīs veida fermentu testēšanai sulas ieguvei un tālākai koncentrēšanai.

V.Berķis turpinājis cidoniju sukāžu izgatavošanu ar saldinātāju Ksilitol. Izmēģinātas partijas, izmantojot dzērveņu, rabarberu sīrupu un jāņogu, upeņu sulu.
DI zinātnieki prezentējuši V.Berķa sagatavotos sukāžu paraugus “Rīga Food” izstādē (<https://www.darzkopibasinstituts.lv/lv/raksts/2021-08-17/daliba-izstade-riga-food-2021>)



Fermentu izmantošana krūmcidoniju sīrupā pektīnu klātbūtnes mazināšanai DI



DI stends “Rīga Food” izstādē un V.Berķa sagatavotie sukāžu paraugi degustācijai

Vairāk informācija par Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai pieejama Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē: http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_lv.htm